

toratelohim.org

נספח 3: הציצית

המצווה לזכור את המצוות

ההוראה בנוגע לציצית

מצוות הציצית, שניתנה על ידי אלוהים באמצעות משה במהלך 40 שנות הנדודים, מורה לבני ישראל — בין שהם ילידי הארץ ובין שהם בני העמים — לעשות ציצית בשולי בגדיהם ולשלב חוט כחול בין חוטי הציצית.

סמל מוחשי זה נועד להבחין בין ההולכים אחרי אלוהים לבין אחרים, ומשמש תזכורת מתמדת לזהותם ולמחויבותם למצוותיו.

חשיבות החוט הכחול

שילוב החוט הכחול — צבע המקושר לעיתים קרובות לשמיים ולאלוהות — מדגיש את קדושתה ואת חשיבותה של התזכורת הזאת. על המצווה הזאת נאמר שיש לקיים אותה "לְדֹרֹתָם", דבר המעיד שהיא אינה מוגבלת לתקופה מסוימת, אלא שיש לקיים אותה ברציפות:
"וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: ׳דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת. וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תָתֻרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם. לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם.'" (במדבר ט"ו:37-40)

הציצית ככלי מקודש

הציצית אינה קישוט בלבד; היא כלי מקודש שנועד להנחות את עמו של אלוהים לציות. מטרתה ברורה: למנוע ממאמינים ללכת אחרי רצונותיהם שלהם ולהוביל אותם לחיי קדושה לפני אלוהים.

בלבישת הציצית, ההולכים אחרי ה' מפגינים את מסירותם למצוותיו ומזכירים לעצמם מדי יום את בריתם איתו.

לגברים בלבד או לכולם?

המינוח העברי

אחת השאלות הנפוצות ביותר בנוגע למצווה הזאת היא אם היא חלה על גברים בלבד או על כולם. התשובה נמצאת במונח העברי המופיע בפסוק הזה, בני ישראל (לשון זכר).

לעומת זאת, בפסוקים אחרים, שבהם אלוהים נותן הוראות לקהילה כולה, נעשה שימוש בביטוי כל קהל ישראל, המתייחס בבירור לכלל הקהילה (ראה יהושע ח':35; דברים ל"א:11; דברי הימים ב' ל"ד:30).

יש גם מקרים שבהם הפנייה לכלל האוכלוסייה נעשית באמצעות המילה עם, שבבירור אינה מבחינה בין גברים לנשים. לדוגמה, כאשר אלוהים נתן את עשרת הדיברות: "וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם" (שמות י"ט:25).

בחירת המילים במקור העברי של מצוות הציצית מעידה על כך שהיא הופנתה דווקא לבני ישראל ("גברים").

המנהג בקרב נשים בימינו

אף שיש בימינו נשים יהודיות ונשים משיחיות מבנות העמים שנהנות לקשט את בגדיהן במה שהן מכנות ציצית, אין כל סימן לכך שהמצווה הזאת נועדה לחול על שני המינים.

כיצד ללבוש ציצית

יש לחבר את הציצית לבגדים: 2 מלפנים ו-2 מאחור, למעט בזמן הרחצה. יש הרואים בלבישתן בזמן השינה עניין של בחירה. מי שאינם לובשים אותן בזמן השינה מסתמכים על ההיגיון שלפיו מטרת הציצית היא לשמש תזכורת חזותית, שאינה מועילה כשישנים.

צבע החוטים

אין דרישה לגוון מסוים של כחול

חשוב לציין שהקטע אינו מציין את הגוון המדויק של הכחול (או הסגול) הנדרש לחוט. המנהג הנפוץ להשתמש בחוטים לבנים בלבד, בנימוק שהגוון המדויק אינו ידוע, אינו משנה זאת: אילו הגוון המסוים היה בעל חשיבות מכרעת, אלוהים ללא ספק היה מבהיר זאת.

עיקר המצווה הוא הציות והתזכורת המתמדת למצוות אלוהים, ולא הגוון המדויק של הצבע.

הסמליות של החוט הכחול

יש המאמינים שהחוט הכחול מסמל את המשיח, אף שאין בכתבי הקודש תמיכה לפרשנות הזאת, למרות המשיכה שבה.

אחרים מנצלים את היעדר ההגבלה על צבעי שאר החוטים — מלבד הדרישה שאחד מהם יהיה כחול — כדי ליצור ציצית בעיצובים מורכבים ובשלל צבעים. הדבר אינו מומלץ, שכן הוא מבטא יחס של קלות ראש כלפי מצוות אלוהים, ויחס כזה אינו בונה.

ההקשר ההיסטורי של הצבעים

בתקופת המקרא, צביעת חוטים הייתה יקרה, ולכן כמעט בוודאות הציצית המקורית נעשתה בצבעים הטבעיים של צמר כבשים, עזים או גמלים, ככל הנראה בטווח שבין לבן לבז'. אנו ממליצים להיצמד לגוונים הטבעיים האלה.

מספר החוטים

הוראות כתבי הקודש לגבי החוטים

כתבי הקודש אינם מציינים כמה חוטים צריכים להיות בכל ציצית. הדרישה היחידה היא שאחד החוטים יהיה כחול.

המנהג של 8 חוטים עם קשרים, הנחשבים לחובה, הוא מסורת רבנית שאין לה בסיס בכתבי הקודש.

מספרים מוצעים: 5 או 10 חוטים

לצורך העניין, אנו מציעים להשתמש ב-5 או ב-10 חוטים בכל ציצית. מספר זה נבחר משום שאם מטרת הציצית היא להזכיר לנו את מצוות אלוהים, ראוי שמספר החוטים יתאים לעשרת הדיברות.

אומנם בתורת אלוהים יש ללא ספק יותר מ-10 מצוות, אך 2 לוחות עשרת הדיברות שבשמות כ' נחשבים זה זמן רב לסמל של תורת אלוהים כולה.

הכן לעצמך ציצית על פי המצווה של אלוהים הורד קובץ PDF

הסמליות של מספר החוטים

במקרה זה:

- **10 חוטים** יכולים לייצג את עשרת הדיברות בכל ציצית.
- **5 חוטים** יכולים לסמל 5 מצוות בכל לוח, אף שלא ידוע בוודאות כיצד חולקו המצוות בין 2 הלוחות.

רבים משערים (ללא ראיות) שבלוח אחד היו 4 מצוות הנוגעות ליחסים שלנו עם אלוהים, ובאחר היו 6 הנוגעות ליחסים שלנו עם אחרים.

כך או כך, הבחירה ב-5 או ב-10 חוטים היא רק הצעה, שכן אלוהים לא מסר למשה את הפרט הזה.

"וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם"

כלי חזותי לציות

הציצית, עם החוט הכחול שלה, משמשת כלי חזותי המסייע למשרתי אלוהים לזכור ולקיים את כל מצוותיו. הפסוק מדגיש את החשיבות של הימנעות מהליכה אחרי תשוקות הלב או העיניים, העלולות להוביל לחטא. במקום זאת, על ההולכים אחרי אלוהים להתמקד בציות למצוותיו.

עיקרון התקף בכל זמן

העיקרון הזה תקף בכל זמן, והוא חל הן על בני ישראל בעת העתיקה והן על המאמינים בימינו, הנקראים להישאר נאמנים למצוות אלוהים ולהימנע מפיתויי העולם. בכל פעם שאלוהים מורה לנו לזכור דבר מה, הוא עושה זאת מפני שהוא יודע שאנו נוטים לשכוח.

מחסום בפני החטא

ה"שכחה" הזאת אינה מתבטאת רק בכך שלא זוכרים את המצוות, אלא גם בכך שלא פועלים על פיהן. כשאדם עומד לחטוא ומשפיל מבט אל הציצית שלו, הוא נזכר שיש אלוהים שנתן לו מצוות. אם לא יציית למצוות האלה, יהיו לכך השלכות.

במובן זה, הציצית משמשת מחסום בפני החטא, ומסייעת למאמינים להישאר מודעים לחובותיהם ולהתמיד בנאמנותם לאלוהים.

"כָּל־מִצְוֹתָי"

קריאה לציות מלא

קיום כל מצוות אלוהים חיוני לשמירה על קדושה ועל נאמנות לו. הציצית שעל הבגדים משמשת סמל מוחשי המזכיר למשרתי אלוהים את אחריותם לחיות חיי קדושה וציות.

להיות קדוש — להיות מובדל למען אלוהים — הוא נושא מרכזי לאורך כתבי הקודש, והמצווה המסוימת הזאת מספקת למשרתי אלוהים דרך להישאר מודעים לחובתם לציית.

החשיבות של "כל" המצוות

חשוב לשים לב לשימוש במילה כל, המדגישה את ההכרח לציית לא רק לחלק מהמצוות — כפי שנהוג כמעט בכל כנסייה בעולם — אלא ל"חבילת" המצוות כולה שניתנה לנו.

מצוות אלוהים הן למעשה הוראות שיש לקיים בנאמנות אם אנו רוצים להשביע את רצונו. בכך אנו נמצאים במצב שבו נוכל להישלח אל ישוע ולקבל סליחה על חטאינו באמצעות קורבן הכפרה שלו.

התהליך המוביל לישועה

השבעת רצונו של האב באמצעות ציות

ישוע הבהיר שהדרך לישועה מתחילה בכך שאדם משביע את רצונו של האב באמצעות התנהגותו (תהלים י"ח:22-24 [18:21-23]). לאחר שהאב בוחן את ליבו של האדם ומאשר את נטייתו לציות, רוח הקודש מנחה את האדם לקיים את כל מצוותיו הקדושות.

תפקידו של האב בהובלה אל ישוע

לאחר מכן האב שולח, או "מעניק במתנה", את האדם הזה לישוע:
"איש אינו יכול לבוא אליי אלא אם האב ששלח אותי מושך אותו, ואני אקים אותו לתחייה ביום האחרון" (יוחנן ו':44).
וכן:
"זה רצונו של מי ששלח אותי: שלא אאבד איש מכל אלה שנתן לי, אלא אקים אותם לתחייה ביום האחרון" (יוחנן ו':39).

הציצית כתזכורת יומיומית

הציצית, כתזכורת חזותית ומוחשית, ממלאת תפקיד חיוני בתהליך הזה ומשמשת עזר יומיומי למשרתי אלוהים להתמיד בציות ובקדושה.

המודעות המתמדת הזאת לכל מצוותיו אינה עניין של בחירה, אלא היבט יסודי של חיים המוקדשים לאלוהים ותואמים את רצונו.

ישוע והציצית

ישוע המשיח הפגין בחייו את החשיבות של קיום מצוות אלוהים, לרבות לבישת ציצית על בגדיו. כשאנו קוראים את המונח היווני המקורי [κράσπεδον — ציצית], מתברר שזה מה שהאישה שסבלה מדימום נגעה בו כדי להירפא:

"בדיוק אז ניגשה אליו מאחור אישה שסבלה מדימום במשך 12 שנים, ונגעה בציציות גלימתו" (מתי ט':20). בדומה לכך, בבשורת מרקוס אנו רואים שרבים ביקשו לגעת בציצית של ישוע, מתוך הכרה בכך שהיא סימלה את מצוות אלוהים רבות העוצמה, המביאות ברכות וריפוי: "לכל מקום שאליו הלך — לכפרים, לעיירות או לאזורים הכפריים — הניחו את החולים בכיכרות השוק. הם התחננו שירשה להם לגעת אפילו בציציות גלימתו, וכל מי שנגע בה נרפא" (מרקוס ו':56).

חשיבות הציצית בחייו של ישוע

התיאורים האלה מדגישים שישוע קיים בנאמנות את המצווה ללבוש ציצית, כפי שנצטווה בתורה. הציצית לא הייתה רק קישוט, אלא סמל בעל משמעות עמוקה למצוות אלוהים, שישוע גילם וקיים. הכרתם של האנשים בציצית כנקודת חיבור לכוח אלוהי מדגישה את תפקידו של הציות לתורת אלוהים בהבאת ברכות וניסים.

הקפדתו של ישוע על המצווה הזאת מעידה על כניעתו המלאה לתורת אלוהים ומספקת להולכים אחריו דוגמה רבת עוצמה לנהוג כמוהו; לא רק בנוגע לציצית, אלא בנוגע לכל מצוות אביו, כגון השבת, ברית המילה, השיער והזקן והבשרים האסורים.